

Тазкия дарслари (162-дарс). Сурурнинг амалга таъсири

17:00 / 04.12.2021 3975

Риё ошкора ва махфий бўлиши мумкин. Ошкора риё амалга чорловчи омил бўлиб, одамлар кўриши учунгина қилинади. Ундан кейинги ўринда турадиган риё ўзи амалга сабаб бўлмаса ҳам, Аллоҳ учун қилинадиган амални енгиллатади. Мисол учун, бир одам ҳар кеча таҳажжуд ўқир ва бу унга оғир келар эди. Уйига меҳмон келган куни бу иш унга жуда ҳам енгил бўлиб қолади.

Ундан ҳам махфийроқ риё амалга ҳам, унинг енгиллашишига ҳам таъсир қилмайди. Лекин барибир қалбдан жой олган бўлади. Бу турдаги риё амалга сабаб бўлмагани учун уни баъзи аломатларидангина билиб олиш мумкин. Унинг энг машҳур аломати одамлар унинг тоатидан хабардор бўлса, хурсанд бўлишидир.

Кўпгина бандалар ихлос билан амал қилади. Риёни қасд қилмайди, балки ёмон кўради. Амал ўшанга биноан бўлади.

Шу билан бирга, одамлар амалидан хабардор бўлсалар, масрур бўлади ва ҳузур топади. Бу нарса қалбида ибодат машаққатини енгиллаштиради. Мана шу сурур ундаги махфий риёнинг далилидир.

Риё ибодатдан фориғ бўлгандан кейин ёки олдин содир бўлиши эҳтимоли бор.

Агар ибодатдан фориғ бўлганидан кейин, ўзи ҳаракат қилмаса ҳам, бандада сурур пайдо бўлса, амали ҳабата бўлмайди.

Чунки мазкур амал ихлос асосида адо этилди, сурур эса ундан кейин келди. Хусусан, банда унинг келиши учун ҳаракат ҳам қилмади, гапирмади ҳам.

Аммо амал тугагач, у ҳақида гапирган бўлса, бу хавфли. Бундай ҳолда амални қилаётган пайтида қалбида кўпинча риё бор бўлади.

Агар риё бўлмаса ҳам, гапиргани учун савоби озаяди. Зотан, махфий ва ошкора амал орасида етмиш даража бор.

Агар риё ибодатдан фориғ бўлмай туриб содир бўлса, ҳукми бошқача. Мисол учун, биров ихлос билан намоз бошлади. Кейин қалбида сурур пайдо бўлди. Бошқа нарса аралашмади. Бунда сурурнинг амалга таъсири йўқ бўлади.

Аммо ўша сурур намозни одамлар кўришлари учун чўзиб юборишга олиб борса, амали ҳабата бўлади.

Агар риё билан ибодат бир вақтда содир этилса, ибодат қабул бўлмайди. Мисол учун, риё учун намоз ўқишни бошлаш каби.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди